

SAŽETAK PRESUDE VELIKOG VIJEĆA

DENISOV PROTIV UKRAJINE OD 25. RUJNA 2018. GODINE ZAHTJEV BR. 76639/11

Razrješenje suca s mjesta predsjednika suda nije bilo u skladu sa zahtjevima neovisnosti i nepristranosti suda, ali nije dovelo do povrede privatnog života podnositelja zahtjeva

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva, ukrajinski je sudac koji je razriješen dužnosti predsjednika Upravnog žalbenog suda u Kijevu zbog neurednog obavljanja administrativnih dužnosti. Visoko vijeće pravde (HCJ) razriješilo ga je ove dužnosti utvrdivši da su značajni nedostaci, propusti i greške u organizaciji rada Upravnog žalbenog suda u Kijevu bili posljedica propusta podnositelja, kao predsjednika tog suda, da poštuje odredbe važećih zakona u vezi s ispunjavanjem administrativnih dužnosti. Podnositelj je osporio ovu odluku pred Visokim upravnim sudom (HAC), ali je njegova žalba odbijena kao neosnovana. U svojoj odluci HAC je posebno naveo da podnositelj zahtjeva nije osporio činjenice koje su bile temelj za njegovo razrješenje te su stoga te činjenice uzete kao utvrđene. HAC je zatim zaključio da je odluka HCJ-a bila u skladu s Ustavom i domaćim zakonodavstvom, utvrdivši da je sukladno Poslovniku HCJ-a jedan od razloga za razrješenje suca „kršenje službenih dužnosti“. Nakon razrješenja s mjesta predsjednika Upravnog žalbenog suda u Kijevu, podnositelj zahtjeva nastavio je raditi kao redoviti sudac istoga suda sve do lipnja 2013. kada ga je Parlament razriješio sudačke dužnosti jer je podnositelj dao ostavku.

PRIGOVORI

Podnositelj zahtjeva je prigovorio na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije da postupak pred HCJ-om i HAC-om nije bio u skladu sa zahtjevima neovisnosti i nepristranosti. Također je naveo da HAC nije dostatno preispitao njegov slučaj, čime je povrijeđeno njegovo pravo na pristup sudu. Tvrdio je i da je njegovo razrješenje predstavljalo nezakonito i nerazmjerno miješanje u njegov privatni život, protivno članku 8. Konvencije.

OCJENA ESLJP-a

Članak 6. stavak 1.

Kako bi članak 6. stavak 1. u svom građanskom aspektu bio primjenjiv, mora postojati određeni „spor“ u vezi s ostvarivanjem određenog „prava“ koje je priznato u domaćem pravu. S obzirom da u ovom predmetu između stranaka nije bilo spora o postojanju predmetnog prava, ESLJP nije imao razloga posumnjati da pravo podnositelja zahtjeva na položaj predsjednika Upravnog žalbenog suda, nije priznato domaćim pravom. Nadalje, ESLJP je primijetio da je spor bio stvaran i ozbiljan imajući u vidu ulogu predsjednika suda i izravne materijalne posljedice za podnositelja zahtjeva koje su proizašle iz njegovog razrješenja s tog administrativnog položaja. Također, spor je bio izravno odlučujući za predmetno pravo jer je doveo do prijevremenog prestanka ostvarivanja tog prava.

Vladin argument da se građanski aspekt članka 6. stavka 1. ne može primijeniti u konkretnom slučaju zbog toga što spor podnositelja zahtjeva spada u područje javnog prava, nije bio uvjerljiv. Javnopravni spor može aktivirati građanski aspekt članka 6. stavka 1. ako privatnopravni aspekti tog spora prevladavaju nad javnopravnim. Slijedeći kriterije iznesene u predmetu [Vilho Eskelinen i drugi protiv Finske](#) ESLJP je primijenio opću pretpostavku da u „uobičajenim radnim sporovima“, koji uključuju članove javne službe, dakle i suce, postoje izravne posljedice za građanska prava. Ovaj predmet se odnosi na "uobičajeni radni spor" s obzirom da je utjecao na opseg posla koji je podnositelj zahtjeva bio dužan obavljati kao i na naknadu za taj posao. Slijedom navedenog, građanskopravni aspekt članka 6. je primjenjiv te je ESLJP proglasio zahtjev dopuštenim.

Odlučujući o osnovanosti zahtjeva, ESLJP je primijenio kriterije iznesene u predmetu [Oleksandr Volkov protiv Ukrajine](#) u kojem je utvrdio povredu Konvencije nakon što je podnositelj zahtjeva razriješen sudačke dužnosti od strane istih tijela kao i u ovom predmetu. U slučaju g. Denisova, Sud je utvrdio da HCJ, koji je razriježio podnositelja zahtjeva dužnosti predsjednika Upravnog žalbenog suda u Kijevu, nije bio dovoljno nepristran i neovisan. Naime, o razrješenju podnositelja zahtjeva odluku je donijelo osamnaest članova HCJ-a, od kojih su samo osam bili suci. Dakle, većinu koja je odredila ishod postupka činili su članovi koji nisu bili suci. Osim toga, problem je predstavljao i način na koji su izvršni i zakonodavni organi delegirali članove u HCJ (ministar pravosuđa i Glavni državni odvjetnik imenovani su *ex officio*), kao i činjenica da većina članova HCJ-a nisu radili u tom vijeću puno radno vrijeme. Također, jedan od sudaca u vijeću prethodno je sudjelovao u postupku u kojem je preporučeno razrješenje podnositelja zahtjeva s dužnosti predsjednika suda.

S druge strane, HAC nije dovoljno preispitao predmet. Potvrdivši odluku HCJ-a, HAC je istaknuo da podnositelj nije osporio činjenice na temelju kojih je razriješen, što nije bilo točno. Naime, podnositelj je u svojoj žalbi izričito osporio činjenice na temelju kojih je HCJ donio odluku o razrješenju navodeći da su iste bile previše općenite i nisu se odnosile na točno određene okolnosti ili točno određeno vremensko razdoblje. HAC nije ispitao niti podnositeljeve tvrdnje o nedostatku nepristranosti i neovisnosti HCJ-a. Osim toga, sam HAC bio je pod disciplinskom nadležnošću HCJ-a, što znači da njegovi suci nisu mogli pokazati neovisnost i nepristranost koja se zahtjeva Konvencijom.

Slijedom navedenoga, došlo je do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

Članak 8.

Budući da je pitanje primjenjivosti bilo pitanje nadležnosti *ratione materiae*, ESLJP je poštovao opće pravilo postupanja po zahtjevima, prema kojem je analizu ulazi li radni spor u sferu privatnog života trebalo provesti u stadiju dopuštenosti, osim ako nije postojao određeni razlog da se to pitanje uključi u ocjenjivanje osnovanosti. S obzirom da takav poseban razlog nije postojao u predmetu podnositelja zahtjeva, ESLJP je analizu primjenjivosti članka 8. proveo u stadiju odlučivanja o dopuštenosti zahtjeva.

Privatni život zajamčen člankom 8. Konvencije je širok pojam koji uključuje pravo na „unutarnji krug“, pravo na uspostavljanje i održavanje odnosa s drugim ljudima i vanjskim svijetom te pravo na društveni i profesionalni ugled. Sporovi vezani uz radni odnos sami po sebi nisu isključeni iz područja privatnog života u smislu članka 8. Postoje aspekti privatnog života koji bi mogli biti pogođeni takvim sporovima, pri čemu ESLJP primjenjuje dva pristupa u ocjeni primjenjivosti: i) pristup utemeljen na razlogu gdje je privatni život podnositelja zahtjeva odlučujući razlog za donošenje određene sporne mjere i ii) pristup utemeljen na

posljedicama gdje sporna mjera može imati ozbiljne negativne posljedice na privatni život podnositelja zahtjeva.

Kada se postojanje pitanja privatnog života ispituje prema pristupu utemeljenom na posljedicama, prag ozbiljnosti je od presudne važnosti. Podnositelj zahtjeva mora dokazati da je taj prag dosegnut, odnosno da su osporene mjere ozbiljno utjecale na njegov privatni život. Pri utvrđivanju ozbiljnosti posljedica u predmetima vezanima uz radni odnos, ESLJP uspoređuje podnositeljev život prije i nakon predmetne mjere, ocjenjuje subjektivna opažanja podnositelja u kontekstu objektivnih okolnosti konkretnog slučaja te analizira materijalni i nematerijalni učinak mjere. Na podnositelju zahtjeva ostaje da definira i dokaže prirodu i opseg svoje patnje koja mora imati uzročnu vezu s osporenom mjerom.

U predmetu podnositelja zahtjeva, razlozi za njegovo razrješenje bili su strogo ograničeni na navodne propuste u upravljanju domaćim sudom. S obzirom da razlozi za podnositeljevo razrješenje nisu imali nikakve veze s njegovim privatnim životom, trebalo je utvrditi je li, sukladno dokazima i potkrijepljenim tvrdnjama podnositelja zahtjeva, ta mjera imala ozbiljne negativne posljedice na određene aspekte njegovog privatnog života.

ESLJP je prije svega istaknuo da mjera razrješenja podnositelja nije mogla biti predvidljiva posljedica njegovog ponašanja, stoga se u njegovom slučaju nije mogao primijeniti princip iz predmeta [Gillberg protiv Švedske](#), prema kojem pojedinac ne može prigovarati gubitku ugleda koji je bio predvidiva posljedica njegovih vlastitih postupaka.

Nadalje, ESLJP je utvrdio da podnositelj nije dostavio nikakve dokaze koji bi upućivali na to da je smanjenje njegove mjesečne naknade ozbiljno utjecalo na „unutarnji krug“ njegova privatnog života.

Što se tiče uspostave i održavanja odnosa s drugima, njegovo razrješenje s položaja predsjednika suda nije rezultiralo prestankom njegove sudačke dužnosti. Nastavio je raditi kao sudac na istom sudu. Stoga, u objektivnom smislu, podnositeljev položaj predsjednika suda se, koliko god on bio važan i prestižan te koliko god ga je podnositelj mogao subjektivno percipirati i cijeniti, nije odnosio na glavnu sferu njegove profesionalne djelatnosti. Domaće vlasti ni u jednom trenutku nisu ispitivale rad podnositelja zahtjeva kao suca ili izražavale mišljenje o njegovoj sudačkoj funkciji i profesionalnosti. Iako je položaj podnositelja zahtjeva kao predsjednika suda možda bio vrhunac njegove pravne karijere, on nije precizirao kako je navodni gubitak poštovanja među kolegama uzrokovao ozbiljnu predrasudu u njegovom profesionalnom okruženju ili kako je razrješenje utjecalo na njegovu buduću sudačku karijeru.

Što se tiče općeg društvenog ugleda, ESLJP je utvrdio da odluka domaćih sudova o razrješenju podnositelja zahtjeva nije obuhvaćala širi etički aspekt osobnosti i karaktera podnositelja zahtjeva. Iako se njegovo razrješenje temeljilo na utvrđenju kršenja službene dužnosti, podnositelj nije bio optužen za namjernu zlouporabu ili kriminalno ponašanje.

Prema tome, mjereći subjektivnu percepciju podnositelja zahtjeva u odnosu na objektivnu pozadinu i procjenjujući materijalni i nematerijalni učinak njegovog razrješenja, ESLJP je zaključio da je razrješenje imalo ograničene negativne učinke na podnositeljev privatni život koji nisu prešli prag ozbiljnosti u smislu članka 8. Konvencije.

Sijedom navedenog, članak 8. nije primjenjiv stoga je ESLJP odbacio podnositeljev zahtjev kao nespojiv s Konvencijom *ratione materiae*.

PRAVEDNA NAKNADA

3.000,00 EUR na ime neimovinske štete
3.000,00 EUR na ime troškova i izdataka.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.